

Danish A: literature – Higher level – Paper 1
Danois A : littérature – Niveau supérieur – Épreuve 1
Danés A: literatura – Nivel superior – Prueba 1

Friday 8 May 2015 (afternoon)
Vendredi 8 mai 2015 (après-midi)
Viernes 8 de mayo de 2015 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Skriv en litterær kommentar til én af de følgende to tekster:

1.

Jeg fejrer altid min fødselsdag hos Faster, hun bager æbleskiver, de mest fuldendte æbleskiver, det hører sig til, ligesom det, vi kalder flimmerbudding, en slags frugtgrød, med råcreme med makroner til dessert. Hver dag i fire år, i det lange spisefrikvarter, fra første til fjerde klasse, fordi Fasters gård ligger tættere på skolen end vores gård, spiser jeg middagsmad
5 sammen med hende og min onkel og deres skiftende karle.

I virkeligheden har vi slet ikke tid til at sidde, ikke tid til andet end en honningmad, franskbrød med smør og puddersukker, så er vi i gang, så er vi færdige med den sidste Laurabog.

Vi har læst dem alle, fra *Det lille hus i den store skov* til *Byen på prærien* og *De gyldne lykkeår*¹. Det er en fortælling om familien, om *Lauras* familie, og alt hvad der sker, af stort og småt, drømme, ked-af-det-hed, trøst og nye drømme, og på den måde, med stort og småt, bliver det også en fortælling om *vores* familie.

Sådan er det i spisefrikvarteret, så når vi lige at være til, og sådan er det igen efter skoletid, når vi har fri, for der er så megen godhed, så megen sødme, så lidt travlhed, så jeg igen kan sætte mig ved bordet hos hende, og uden nogen af os har sagt noget, er vi allerede i gang med et spil rakker, der er allerede hældt saftvand op, kiksepakken er åbnet, appelsinen skrællet, bådene ligger midt på bordet i en dyng. Vi har al tid foran os, mørkningen i gården uden for vinduet strækker sig mod uendeligheden, den jager ikke med os, for at vi skal blive færdige, for der er ingen pligter, ingenting at forcere, vi kan være i det, der er, i den varme,
20 den ro.

Vi er allerede i gang med det næste spil, ruder er trumf, men det er ikke vigtigt, det vigtige er, at Faster igen får lejlighed til at sige *hertemor slikker fløde*, når hun spiller hjerter, det vigtige er, at hun kan snakke om alting, mens vi spiller, at hun lige laver vuggen af et lommetørklæde, laver tvillingerne, Eiffeltårnet af et stykke snor, at der er en ballon at slå til, og at spillet stadig er
25 i gang.

En papirhat bliver foldet af avisen, et skib sejler frem over bordet, der er så megen snak, som ingenting er, men som bare fylder, så mange gentagelser af det samme. Fotografialbummet er fremme, og vi kigger det igennem én gang til, de samme billeder én gang til, hestene og selvbinderen, Farmor i jumben med Lise for, Får² med tyren på dyrskuet, sommerhuset *Vigen*, en kusine, fætrene, en evighed, hvori alt liv bliver levet, foxterrierens liv, dæggelammets liv, skorstenenes og møllens liv og hestenes igen og følhoppens.

Og det er stadig ikke helt mørkt, man kan stadig skelne traktoren for enden af laden, man kan stadig skelne leddet, de tykke hegnspæle, et par kalve i tøj, lyset i stalden, hvor min onkel arbejder, måske han er i gang med kraftfodervognen, måske han er lige ved at skulle til
35 at malke, hvor der er så trygt, så godt og varmt, hvor det lys er trygt, hvor der lugter så godt og varmt af hønse og yvere og mælk og katte.

Der kan ske alting, og vi har al tid at lade det ske i, de samme ting, de stadig samme gentagelser, en ny kiksepakke bliver åbnet, en ny appelsin skrællet, vi læser et nyt kapitel i *Tudemarie* eller *Heidi* eller *Frændeløs* eller *Oliver Twist*³, når det er den, når vi er nået dertil,
40 og så alligevel, når vi er færdige, uanset prøvelser, alle mulige prøvelser, svig og fuldskab og bandeord, når vi har gysset over Fagin⁴, fordi det gode sejrer, er vi stadig de samme.

For inderst inde *er* vi altid de samme, en kerne af hver af os, en kerne, som har navn, som for mit vedkommende bærer *mit* navn, og som *er* mig, helt og fuldt og uadskilleligt fra mig, for jeg *er* den kerne, vil aldrig blive andet, inderst inde og over det hele, *mig*, *min* stemme, *mine* 45 øjne og *mit* blik. For sådan er jeg for FASTER, jeg er hendes dreng, og jeg vil altid blive ved med at være det, *min dreng*, som hun siger, i al denne udstrakthed.

Hans Otto Jørgensen, "Hjertemor slikker fløde", *Hestenes øjne* (2000)

¹ *Det lille hus i den store skov, Byen på prærien, De gyldne lykkeår*: selvbiografiske bøger af den amerikanske forfatter Laura Ingalls Wilder (1867–1957)

² Får: "far" på jysk

³ *Tudemarie, Heidi, Frændeløs, Oliver Twist*: klassiske romaner af henholdsvis Maria Andersen, Johanna Spyri, Hector Malot og Charles Dickens, hvis hovedpersoner er fattige, ofte forældreløse, børn

⁴ Fagin: en af skurkene i *Oliver Twist* af Charles Dickens

2.

Det menneskelige sind

Det menneskelige sind er et mystisk hotel
med mange etager, korridorer, møderum
og konferencefaciliteter.

5 I receptionen hersker den indiskutable fornuft
om dagen. Om natten bliver alt passet
af en neandertaler.

Alle livsanskuelser er repræsenteret på dette hotel.
I nogle værelser forhandles vigtige kontrakter,
der planlægges drastiske reformer. Kriminelle
10 handlinger og mord overvejes. Hvis receptionisten
banker på her og stiller personlige spørgsmål,
bliver han afvist med en bragende hånlatter.
I andre værelser bor der filosoffer, ordækvilibriste,
shamaner og nidkært rettroende. I kælderens huserer
15 intethedens store trommeslager, der holder reptiler
som kæledyr. Overalt er der en febril aktivitet.

I afgørende situationer bliver alle kaldt sammen
til konference, nat eller dag, for at rådslå
om store problemer eller rene petitesser.
20 Der er ingen dagsorden og ingen ordstyrer;
spørgsmål dukker op og forsvinder i hastig tumult.
Alle argumenterer i munden på hinanden
i hver sin tonart. Nogle gør brug af logik
eller sund fornuft, andre formulerer sig med hulen,
25 jammer, sang, forbandelser, bønner og angstskrig.
Urgamle ånder melder remser af uforståelige ord
fra døde sprog. Der træffes sjældent
nogen bindende beslutning.

30 Pludselig går alle tilbage til deres værelser,
hver hildet i sin egen urokkelige forvirring.

I receptionen spadserer en renvasket, velklædt
person omkring. Han kalder sig Jeg
og påstår han er direktør; han forsikrer,
at alle beslutninger træffes af ham; han hævder,
35 at hotellet styres med rationel fornuft
og efter de mest moderne principper.

Lyt til ham med lidt skepsis.
Hotellens øvrige beboere giver ikke en døjt
for hans autoritet.

Niels Hav, *Grundstof: Digte* (2004)